

J. J.

60 rocznica I Zjazdu Polskich Inżynierów Górniczych

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 12/3, 668-669

1967

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

prac (pod adresem: Towarzystwo Naukowe w Toruniu, Toruń, ul. Wysoka 16) upływa 31 grudnia 1968 r. Pracę należy podpisać godłem, a nazwisko i adres autora dołączyć w osobnej zaklejonej kopercie oznaczonej tym samym godłem. Przewiduje się nagrody: I — 25 000 zł, II — 15 000 zł, III — 10 000 zł. Skład jury konkursu, które powoła zarząd Towarzystwa, jest jeszcze nie ogłoszony.

WYSTAWA NA TEMAT OCHRONY ZABYTKÓW TECHNIKI W CZECHOSŁOWACJI

Z okazji międzynarodowego sympozjum, poświęconego ochronie zabytków techniki, które odbyło się w Pradze w końcu września 1966 r., gospodarze zorganizowali specjalną wystawę ilustrującą ten problem w ich kraju¹. Z inicjatywy Ośrodka Kultury Czechosłowackiej w Warszawie wystawa ta została przywieziona do Polski i zaprezentowana w stolicy w lokalu Międzyczakładowego Klubu Techniki i Racjonalizacji. Otwarcie odbyło się 12 kwietnia 1967 r.

Treść wystawy w porównaniu do jej praskiej ekspozycji nie została zmieniona. Elementami jej były przede wszystkim materiały ilustracyjne, obejmujące fotografie zabytków oraz reprodukcje dokumentów, rycin i planów, a także modele. Nie przywieziono natomiast do Polski, wobec zrozumiałych zastrzeżeń konserwatorskich, oryginalnych zabytków techniki, których kilka pokazano w Pradze.

Wystawa miała układ branżowy: poszczególne jej części poświęcone były zabytkom górnictwa, hutnictwa, młynarstwa, piwowarstwa, przemysłu maszynowego, włókienniczego, szklanego i ceramicznego, budownictwa wodnego i mostowego oraz transportu.

Fakt zorganizowania tego rodzaju wystawy świadczy o wyraźnym postępie, który dokonuje się w Czechosłowacji w dziedzinie ochrony zabytków techniki. Przeprowadzono tam przede wszystkim wstępną ich rejestrację, wprawdzie niekompletną, lecz pozwalającą na dobre zorientowanie się w zasobach i potrzebach. Za osiągnięcie należy też uznać decyzję natychmiastowego popularyzowania wyników rejestracji i to nie tylko we własnym kraju, ale również u sąsiadów. Ten ostatni moment może być przykładem dla środowisk polskich zajmujących się tymi samymi problemami.

Organizatorem wystawy *Ochrona zabytków techniki w CSRS* było Narodowe Muzeum Techniczne w Pradze. Scenariusz opracowali: dr Karol Czerny i dr Jerzy Vondra.

Wystawa czynna była w Warszawie przez dwa tygodnie. Ośrodek Kultury Czechosłowackiej zamierza pokazać ją również w innych miastach polskich.

Jerzy Jasiuk

60 ROCZNICA I ZJAZDU POLSKICH INŻYNIERÓW GÓRNICZYCH

W październiku 1906 r. obradował w Krakowie I Zjazd Polskich Inżynierów Górniczych, który zainaugurował ogólnopolski ruch stowarzyszeniowy tej grupy zawodowej. Miał on też duże znaczenie dla postępu technicznego i ekonomicznego w naszym górnictwie. Z okazji 60 rocznicy tego wydarzenia Oddział Krakowski Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Górnictwa zorganizował sesję, która odbyła się w Krakowie 19 listopada 1966 r. Sesja ta nawiązywała również do dwudziestolecia działalności Oddziału.

¹ Por. sprawozdanie z tego sympozjum w nrze 2/1967 „Kwartalnika”, s. 490.

W czasie obrad zostały wygłoszone następujące referaty: mgra inż. Karola Fabrisa o wkładzie Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Górnictwa do rozwoju gospodarczego Polski Ludowej, prof. Kiejstuta Żemajtisa o roli Akademii Górniczo-Hutniczej w tym rozwoju, mgra inż. Karola Jachody o dziejach stowarzyszeń inżynierów górniczych w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem ziemi krakowskiej oraz doc. Adama Trembeckiego i mgra inż. Jana Marchewki o osiągnięciach w dziedzinie zwalczania zagrożeń wodnych w kopalniach węgla rejonu Jaworzna (w nawiązaniu do dyskusji na zjeździe z 1906 r.).

J. J.

DOKTORAT Z ZAKRESU HISTORII TRANSPORTU I JEGO TECHNIKI

Dnia 6 kwietnia 1967 r. odbyła się na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Łódzkiego publiczna obrona pracy doktorskiej mgra Bogumiła Jewsiwickiego *Powstanie, rozwój i znaczenie gospodarcze transportu kołowego w Polsce do końca XVIII wieku*. Promotorem pracy był prof. Bohdan Baranowski, recenzentami — prof. Andrzej Nadolski oraz prof. Kazimierz Myśliński. Doktorant ukończył Wydział Filozoficzno-Historyczny UE w 1964 r. i jest obecnie starszym asystentem w Katedrze Historii Polski XVI—XVIII w.

Obszerna praca doktorska zawiera m.in. następujące rozdziały: *Ukształtowanie się podstawowych form transportu kołowego w Azji Mniejszej i w Europie, Ukształtowanie się podstawowych form transportu kołowego na ziemiach polskich do początku XV w., Postęp techniczny w polskim transporcie kołowym XV—XVIII w., Produkcja środków transportu kołowego*.

Obaj recenzenci podkreślili znaczenie opracowania oraz uznali, że praca jako pierwsza duża pozycja w polskim piśmiennictwie historycznym, poświęcona temu zagadnieniu, spełniła zadanie. Podkreślone również zostało dążenie doktoranta do objęcia w rozważaniach rezultatów badań i materiałów z różnych dyscyplin historycznych, a także sięganie do nauk przyrodniczych.

Po wysłuchaniu opinii recenzentów i dyskusji Rada Wydziału postanowiła jednogłośnie przyjąć pracę i jej obronę.

R. W.

HISTORIA TECHNIKI I MODA

Zachodnia moda na motywy dawnych pojazdów dociera już od paru lat do Polski. We wzornictwie przemysłu tekstylnego zjawily się dawne typy samochodów i parowozów, nawet z nazwami modeli i datami (na ścierkach lnianych, serwetkach, chustkach), rzemiosło stosuje te motywy na torbach plastikowych, plastycy zaś na ceramice artystycznej. W tym roku spotyka się kółka do kluczyków samochodowych z maskotką w postaci precyzyjnej metalowej miniatuarki forda sprzed sześćdziesięciu lat.

Jaki jednak może być wpływ tej mody na upowszechnienie historii techniki, a bodaj historii samochodu, skoro w śródmiejskim kiosku „Ruchu” w Warszawie wystawiono do sprzedaży pomysłowe zresztą ruchome modeliki plastikowe dawnego samochodu ze „starannym” objaśnieniem dużymi literami: „Automobil. Wiek 18-ty”?

B. O.